

Aby poradenstvo naozaj radilo

Presne 24 slov obsahuje Pytagorova veta, 66 slov má otčenáš a desať božích prikázaní pozostáva zo 179 slov. Americká deklarácia nezávislosti ich má 1 300 a ústava USA so všetkými 27 dodatkami 7 818. Ako je to dnes? Počty slov sa násobia s pribúdajúcimi smernicami, nariadeniami, vyhláškami, predpismi, zákonmi na domácej a európskej úrovni. Len Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, obsahuje 76 271 slov. Je naozaj na zamyslenie, nakoľko takúto slovnú, obsahovú a legislatívnu smršť môže poľnohospodár zvládnuť a získať tak vôbec nejaké dotácie bez chybovosti a zmätku z podávania žiadostí a projektov. Veľmi vážne môže byť aj riziko, že po prvej kontrole bude nútený vrátiť poskytnuté podpory alebo časť z nich.

Poradenský systém zdola

Riešenia sú v podstate len dve - buď sa podarí tento na byrokráciu náročný systém SPP zmeniť alebo ho jednoducho zvládneme. „To sa nám však rozhodne nemôže v plnom rozsahu podať bez funkčného, flexibilného a dostatočne variabilného poradenského systému a poradenských služieb. Znamená to, že musí byť budovaný zdola a miesto v ňom by mali mať aj samosprávy, ktorých regionálne štruktúry by mohli účinne plniť poradenské úlohy v teréne,“ povedal Jozef Artim, ústredný riaditeľ Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK). „A to je podľa môjho názoru na škodu veci, pretože zákon o SPPK nám priamo ukladá povinnosť vykonávať poradenské služby v poľnohospodárstve“.

Je nevyhnutné napr. z prostriedkov určených na technickú pomoc v rámci Strategického plánu SPP 2023-2027 alebo z prostriedkov štátneho rozpočtu zabezpečiť centrálnu tvorbu informačných nástrojov a vybudovanie funkčného informačného systému pre agrárne poradenstvo, do ktorého by prispievali všetky organizácie v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Veľmi dôležitá je pritom komplexnosť a aktuálnosť týchto informácií, aby sa roľník, poradca, kontrolór Pôdohospodárskej platobnej agentúry, zamestnanec MPRV SR vedel rýchlo a presne zorientovať. Nepotrebujeme 10 čiastkových systémov, stačí len jeden, ale kvalitný. Ako ďalej uviedol J. Artim, terénni poradcovia potrebujú množstvo konkrétnych informácií, ktoré sa týkajú

postrehov, usmernení a výkladov z kontrolnej praxe Pôdohospodárskej platobnej agentúry (PPA). Bolo by priam idylické, ak by sa kontrolóri PPA, ako aj ich nadriadení a poradcovia, pravidelne intenzívne stretávali a riešili problémy z praxe.

V rámci budovania poradenských služieb je potrebné teraz budovať dve základné formy - legislatívne poradenstvo, poskytované v rámci prvého kontaktu a odborné terénne poradenstvo orientované priamo na riešenie konkrétnych problémov.

Financovanie je kľúčové

Na zabezpečenie kvalitných prvotných informácií pre prvovýrobcov by mali slúžiť poľnohospodárske poradenské centrá, budovanie ktorých by bolo financované zo štátnej alebo z technickej pomoci. Na to by malo nadväzovať kvalitné terénne poradenstvo.

„Kľúčovým poslaním poradenstva je informovať farmárov o aktuálnej legislatíve a zákonných požiadavkách z hľadiska riadenia, dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok, noriem bezpečnosti pri práci a všetkých ostatných aspektov rámcujúcich podnikanie v prvovýrobe. Napriek tomu, že sa to všetko bezprostredne týka našich členských subjektov, SPPK a jej regionálne štruktúry sa v rámci poradenského systému zúčastňujú len nepatrne na aktivitách spojených s implementáciou nových poznatkov. Akoby sa ich niekto snažil dostať len do pozície nadháňača účastníkov pre podujatia organizované vybranými subjektami, medzi ktoré sa najväčšia mimovládna organizácia v agropotravinárskom komplexe SR nedostala“, konštatoval J. Artim.

Podľa neho sieť tridsiatky pracovísk regionálnych poľnohospodárskych a potravinárskych komôr (RPPK) a 5 regionálnych komôr so štatútom (RKŠ) doslova predurčuje SPPK na výkon kvalitných poradenských aktivít. Komora môže byť aj realizátorom terénneho poradenstva, ale na to potrebuje vyškoliť a vyriešiť financovanie dostatočného počtu terénnych poradcov. Popri pracoviskách RPPK, ale aj v súkromných spoločnostiach, by sa mali vytvoriť regionálne poradenské centrá ako kontaktné miesta pre klientov a poradcov. Zameriavať by sa mali najmä na organizovanie všeobecno-vzdelávacích aktivít a poskytovanie základných informácií o databáze poradcov, poradenstve i jeho

kvalite, ako aj o dostupnosti jednotlivých informačných zdrojov.

„Súčasnú i nové regionálne poradenské centrá by sa mali v pôdohospodárskom poradenskom systéme zdefinovať ako poverené inštitúcie“, zdôraznil ústredný riaditeľ úradu SPPK. Okrem toho mnohí poľnohospodári uprednostňujú osobné kontakty s odborníkmi, od ktorých si môžu nechať vysvetliť všetko to, čomu nerozumejú. Nehovoriac o systéme spätnej väzby, ktorý je takto hodnovernejší a účinnejší, pretože sa v ňom ukáže nielen to, ako a kto prijíma určité informácie, ale aj to, čo prax naozaj požaduje pri vzniku určitých problémov.

Efektívnym systémom agrárneho poradenstva v teréne by sme navyše mohli významne zmierniť napätie v sektore, ktoré sa za ostaté mesiace vyhrotilo najmä pre meškajúcu výplatu priamych platieb a naďalej nedostatočné odborné poradenstvo v regionálnych pobočkách PPA a regionálnych pracoviskách Inštitútu znalostného pôdohospodárstva a inovácií ZPI (RIZPI).